L. 492.

VI. KURENDA SZKOLNA.

1864.

Nr. 418 i 487.

Obwieszczenia konkursowe.

L. 418. Przy szkole *trywialnéj panieńskiéj* w *Tarnowie*, posada *nauczycielki* II. patronatu prywatnego (miejskiego) z roczną płacą 210 złr. w. a. (przez pensyonowanie się P. Róży Gołębiowskiéj) opróżnioną została; wskutek tego rozpisuje się konkurs z *terminem do 25. Czerwca 1864.*

Tarnów dnia 10. Maja 1864.

L. 487. Przy szkole *trywialnéj Wampierzów*, Obwodu Tarnowskiego (Dekanatu Radomyślskiego) tóż samo *posada nauczyciela* patronatu rządowego, z roczną płacą 131 złr. 28 kr. a. w. w skutek rozporządzenia c. k. Kommissyi Namiestniczéj Krakowskiéj z dnia 3. Maja 1864. do L. 11730, opróżnioną została.

Termin do podania upływa z dniem 10. Lipca 1864.

Ubiegający się o te posady, mają prośby swoje własnoręcznie napisane i dokumentami należytemi co do uzdolnienia i zasług opatrzone Władzy Konsystorkiéj za pośrednictwem Zwierzchności właściwych przedłożyć.

Tarnów dnia 7. Czerwca 1864.

Z. 437.

Zwei neue Werke: „Abendstunden" und „Vereins-Kalender" u. d. g. werden anempfohlen.

Es besteht in Wien seit dem Jahre 1849 ein Verein zur Verbreitung guter Druckschriften für Volksbildung um wohlfeile Preise.

Die von diesem Vereine herausgegebenen Werke können mit Beruhigung Jedermann empfohlen werden, namentlich die Abendstunden desselben. Sie sind echt religiös geschrieben, ganz populär gehalten, bringen Verhandlungen über Staatsangelegenheiten zur Berichtigung irriger Ansichten, Erzählungen aus dem Leben, u. sehr interessante Abhandlungen über populäre Naturlehre u. Volkswirtschaft. Es erscheinen von diesen Abendstunden jährlich 6 Hefte, zu dem sehr mäßigen Preise vom 2 fl. 10 kr. ö. W. für den ganzen Jahrgang.

Auch erscheint seit einigen Jahren durch Vermittlung dieses Vereins ein so genannter **Vereins Kalender**, der sehr gut ist u. gelesen zu werden verdient.

Wir sind von der Krak. hochl. k. k. Statth. Kommission unterm 8. Maj 1864, Z. 11813 angegangen worden, die Werke dieses Vereins der hochw. Seelsorgegeistlichkeit u. den Herrn Lehrern u. durch diese den Pfarrkinder **deutscher** Zunge zu empfehlen, was unter Bezugname auf unsere Bekanntgebung **in der Schulk. II. aus dem Jahre 1864 bei Z.** 103, welche Geschichte ebenfalls von diesem Vereine herausgegeben wird, hiemit geschieht, u. Wir ersuchen die hochw. Herr Seelsorger u. Lehrer, die Anschaffung u. Verbreitung dieser Werke, sich bestens angelegen sein lassen zu wollen.

Tarnow 20. Mai 1864.

L. kość. 1722.

Dziełko: „Gorzałka źródłem wszelkiéj zbrodni“ poleca się.

Że naszym świętym jest obowiązkiem, lud do trzeźwości zachęcać, i prowadzić, nikt o tem wątpić nie będzie; bo jak długo *gorzałka* będzie zalewała mózg ludu pracowitego, tak długo nie przyjdzie do poznania stanowiska swego, nieprzyjdzie do lepszego bytu; co więcéj przytłumiwszy opilstwem władze umysłu, siły ciała, zostanie zawsze niewolnikiem żydowstwa, nic nie mówiąc o wielkiéj szkodzie, którą cierpi na duszy swojéj.

Dla tego dziełko JMCI księdza Feliksa Gondka: „*Gorzałka źródłem wszelkich zbrodni*“ podające uwagi, według których Nauczyciele ludu skutecznie przemawiać mogą do niego w sprawie trzeźwości, nawet czytywać je w *szkółce niedzielnéj*, lub dawać je czytać do domu, zalecamy z tego względu tém więcéj, że za mierną cenę, t. j. 30 centów u Wydawcy samego w Krzyżanowicach koło Bochni albo w pobliskiéj księgarni nabyć go można.

Pod jedném zalecamy także inne dziełka tegoż Autora mianowicie „Pilgrzymkę do ziemi świętcj“ „Prawdy nad prawdami“ „O Maronitach“....

Tarnów 3. Czerwca 1864.

L. 101 z r. 1863.

Niektóre przestrogi dla Nauczycieli, którzy oraz są Organistami, kościelnymi..

IV. Nauczyciel i t. d. w Gromadzie.

Dokończenie do Kur. V. r. b.

DODATEK O TESTAMENTACH I KODYCYLACH...

W kur. szkol. V. r. b. umieściliśmy wzmiankę, że Nauczyciel, Organista... często zastępuje miejsce pisarza *gromadzkiego*, i pomiędzy innemi do spisywania *testamentów* uży-

wani bywają... i żeby w téj mierze *przepisy rządowe* i *sprawiedliwość* przed oczyma miewali. Ale te *przepisy rządowe o Testamentach i Kodycylach* znajdujące się w Księdze Ustaw cywilnych, w R. IX. (im Bürgerlichen Gesetzbuch) nie muszą bydź wiadome, bo często przeciw niemi grzészą Pisarze. Nie mniéj popełniają błędy przeciw *wyrazistości intencyi* Testatora... często albowiem uczy doświadczenie, że pobożni a troskliwi o zbawienie dusz swoich lub krewnych, lub o chwałę Bożą parafianie w ustnych lub pisemnych woli swéj ostatniéj oświadczeniach zostawują legata, których intencyja dla zbyt ogólnych wyrazów n. p. *Zapisuję na kościół*; lub: *do kościoła N.* albo: *do Pana Jezusa w N.* albo: *na Egzekwie* lub *Obsekwie; na nabożeństwo*; *na Msze śś.* lub: *za sobą*, *za duszami*, opuszcza się czasem i *kościół*, dla którego czyni się zapis i t. p. okazuje się niepewną, i zniewala Urzęda fundacyjami się trudniące do rozwlekłéj korespondencyi w celu wybadania istotnego fundatorów zamiaru. Któż nie uzna, że powyższe ogólne wyrazy dla przedstawienia istotnéj fundatora intencyi dokładnego potrzebują określenia n. p. *zapisuję na reparacyją, lub omalowanie kościoła* lub *Ołtarza w N. na utrzymanie lampy przed P. Jezusem w N. na rocznicę, (aniwersarz) z całemi Wiliami* lub *z cząstką ich*, *ze Mszą śpiewaną, z katafalkiem i egzekwijami przed nim za duszę N. N.* lub *na doroczne w dzień śmierci mojéj nabożeństwo żałobne* czyli na Mszę *śpiewaną z egzekwiami przed katafalkiem za duszę N. N. na* Msze *śś. tygodniowe* lub *miesięczne*, lub *kwartalne*, *śpiewane* lub *ciche*, *za duszę N. N. . . ? !*

Aby na przyszłość takiem ogólnem i niepewnem legatów opisom zapobiedz, i nie pominąć się z prawdziwą fundatorów intencyją; aby uniknąć spornych często a niemiłych badań, wezwano w Kur. XII. r. 1857 pod L. 3695 Szanowne Duchowieństwo, aby pisarzów gromadzkich, do spisywania testamentów wzywanych, uwagę zwrócić na podobne niedokładne legatów wyrażenia, i wskazać im potrzebę i sposób określenia w téj mierze dokładnego.

Inna znowu niedogodność wypływa dla C. K. Urzędów, że ten i ów nie postanawia jednego lub 2. dziedziców, spadkobierców całego majątku, nie powierza jemuż wypłacenia legatów, jeśli takowe uczynił; lecz rozporządza majątkiem bez głównego spadkobiercy, wyliczając w ostatniéj woli oświadczeniu różne pojedyncze zapisy, a wtedy pertraktacyja massy wielce się rozwleka i dla tego przedłuża, gdyż takie rozporządzenie bez głównego spadkobiercy uważa się na mocy §. 553 księgi Ustaw cywilnych za *kodycyl* tylko, nie za *testament*, i pertraktacyja tak musi bydź przeprowadzona, jakby *bez testamentu* był zeszedł z tego świata; wtedy wzywani bywają wszyscy krewni do spadku prawo mający, do oświadczenia się, czy przyjmują spuściznę, gdyby się jaka wykazała, z dobrodziejstwem prawa i inwentarza lub bez niego; wtedy legataryjusze nie u spadkobiercy, lecz w Urzędzie właściwym upominają się o uiszczenie, i ten pozew i to oświadczenie i upominanie nie tylko głowy bałamuci ale i kieszeń na koszta wystawia, zwykle bez powetowania. Z tych uwag Szanowne Ducho-

wieństwo i Nauczycielstwo niech czerpnie naukę, aby dla uniknienia procedury dłuższej i często kosztownej, sporządzać *testamenta*, nie ***kodycyla***, albo kodycyla z poprzednim testamentem. Przykład udzieli potrzebnego objaśnienia. Jeśli kto po zwykłym do testamentu wstępie wyraża się: ***Ja N. postanawiam całego mojego majątku ruchomego... lub nieruchomego dziedzicem N. N.*** wtedy jego rozporządzenie nazywa się testamentem... a po takiém ustanowieniu spadkobiercy można wyliczać legata swoje; n. p. ***Tegoż dziedzica obowięzuję, aby z majątku, który mu zapisuję a) 100 złr. M. K. wypłacił do kościoła N. na odnowienie Ołtarza pobocznego N. M. P. b) Corocznie płacił na Msze miesięczne ciche za duszę moją i duszę rodziców, krewnych w ręce JX. Plebana N. N. dziewięć złr. m. k. jedną po 45 kr. M. K. rachując i t. p.***

Gdyby zaś po zwykłym wstępie postanowienia swoje wyrażał: ***Ja majątkiem moim tak rozporządzam: Suknie moje zapisuję Bratu N. bieliznę służącemu N. książki dla biblioteki paraf. lub Seminarzyckiéj w N.*** i t. p. testatorby kodycyl, a nie testament sporządził.

Kodycyl często się robi po testamencie, a wtedy jest on uzupełnieniem tegóż.

Ponieważ od czasu ogłoszenia Kurendy XII. z r. 1857 nie spostrzegamy lepszych jaśniejszych testamentów, raczéj samych prawie *kodycylów* zamiast *testamentów* sporządzenie; ponieważ ta okoliczność Konzystorzowi wiele przyczynia pisanin, uważaliśmy za potrzebę, na nowo czynić o tem wzmiankę. Księga Ustaw cywilnych w Rodz. IX. różne wyłuszcza formalności, które dla ważności testamentu lub kodycylu zachować trzeba. Takowe dla pouczenia Szanownego Duchowieństwa i Nauczycielstwa,.... dosłownie i w skróceniu umieszczone znajdują się w kur. XII r. 1857.

Tarnów 8. Czerwca 1864.

Z Konsystorza Biskupiego,

Tarnów dnia 9. Czer. 1864.

Józef Alojzy,
Biskup Tarnowski.

Jan Figwer.
Kanclerz prow.

Tarnów i Jasło. Drukiem A. Rusinowskiego, 1864.